

СТАНОВИЩЕ

от д-р **Олга Милентиева Симова**, доцент в катедра **Философия, Философско-исторически факултет към Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“**

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **„доцент
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“**

по област на висше образование **3. Социални, стопански и правни науки**
професионално направление **3.3. Политически науки (Избори и избирателни системи)**

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 40 от 14.05.2021 г. и в интернет страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра Политически науки и национална сигурност към Факултета по икономически и социални науки, като кандидат участва гл. ас. д-р Даниела Добрева Пастармаджиева от катедра Политически науки и национална сигурност във ФИСН към ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № Р33-3167 от 13.07.2021 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски" (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.3. Политически науки (Избори и избирателни системи), обявен за нуждите на катедра Политически науки и национална сигурност към Факултета по икономически и социални науки.

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат:

гл. ас. д-р Даниела Добрева Пастармаджиева от катедра Политически науки и национална сигурност във ФИСН към ПУ „Паисий Хилендарски“

Представеният от д-р Даниела Пастармаджиева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи:

- молба по образец до ректора за допускане до участие в конкурса;
- автобиография по европейски формат;
- диплома за висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ - нотариално заверено копие;
- диплома за образователна и научна степен „доктор“ - нотариално заверено копие;
- списък на научните трудове;
- справка за спазване на минималните национални и допълнителните факултетни изисквания;
- анотации на материалите по чл. 65. от ПРАСПУ, включително самооценка на приносите;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- удостоверение за трудов стаж;
- документи за учебна работа;

- документи за научноизследователска работа;
- документи съобразно допълнителните изисквания на ФИСН;
- други документи

Кандидатката отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и допълнителните изисквания на ФИСН за заемане на академичната длъжност „доцент“. Тя е придобила образователната и научна степен „доктор“ през 2013 г. в Университета за национално и световно стопанство. На базата на дисертационния труд има публикувана книга - Пастармаджиева, Д. (2013) Политически субкултури в България в процеса на преход към демокрация (партийни и поколенски субкултури: сравнителен анализ), София: издателство Парадигма, ISBN 978-954-326-200-7.

От 2016 г. д-р Пастармаджиева е главен асистент в катедра Политически науки и национална сигурност във ФИСН. Тя е подготвила и провела няколко курса лекции в специалност Политология и други специалности във ФИСН. Публикувала е учебно пособие по дисциплината „Избори и избирателни системи“ (Пастармаджиева, Д., 2020, Методи за изчисляване на изборния резултат, Фаст Принт Букс Пловдив, ISBN 978-619-236-179-2).

Кандидатката е участвала в 10 научни или образователни проекти, два от които международни. На един от националните проекти, който има непосредствено отношение към темата на конкурса, тя е ръководител.

Кандидатката Даниела Пастармаджиева участва в конкурса с общо 41 публикации, 29 от които са в областта на политическите науки: 1 монография, 1 учебно помагало, 3 студии и 24 статии и доклади. 3 от тези публикации са в издания, включени в световни бази данни (SCOPUS, Web of Science).

Въпреки че не познавам добре д-р Пастармаджиева в личен план, не мога да не отбележа нейната коректност при общуване по професионални проблеми и изключителната ѝ активност при организирането на срещи на студенти и преподаватели от ПУ и други университети с чуждестранни учени, притежаващи практически опит в областта на изборния процес и предизборните кампании.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Хабилитационният труд – монографията: Пастармаджиева Д. (2020), Мажоритарната избирателна система и развитието на обществата, Институт Общество на знанието София, ISBN 978-619-7128-17-8, eISBN 978-619-7128-18-5 - е посветен на изследване на връзката между избирателните системи, с акцент върху мажоритарната, и степента на социално, икономическо и политическо развитие на обществата. Заявеното намерение на авторката е не само да допринесе за обогатяване на научното познание в областта на избирателните системи и техните политически и социални ефекти, но и да се включи в дебата за въвеждане на мажоритарна система в България, който се възобновява периодично след промените от 1989 г. Позовавайки се на изследванията на множество автори, тя проследява въздействието на избирателната система върху партийната система, върху политическата стабилност, представителството на различни социални групи и икономическото развитие като отбелязва изключително важната роля на политико-културния контекст при „електоралното инженерство“. Българският дебат за въвеждане на мажоритарна система след 1989 г. е разгледан подробно с открояване на основните позиции в него и с много аргументирани коментари на тези позиции от страна на авторката. Една от нейните заслуги се състои в това, че е поставила този дебат в контекста на избирателните системи и техните промени в много страни от Европа с особен акцент върху страните от Балканите.

В последната глава от хабилитационния труд е предложен модел за оценка на развитието на обществата, базиран на множество международно признати индекси. В изследването са включени 183 държави с различни избирателни системи (мажоритарни,

пропорционални и смесени) и е търсена статистическа зависимост между изборителната система и оценките на държавите според избраните индекси, а в някои случаи и според отделните компоненти на тези индекси. Извършена е огромна работа по установяването на такива зависимости и изчисляването на тяхната сила. По някои от показателите (например размер на доходите) е установена липса на статистически значима връзка с изборителната система. При най-голям брой от индекси тази връзка е слаба, а при някои от компонентите на отделни индекси – силна. Общият извод от анализа е, че държавите с пропорционална система се представят по-добре от тези с мажоритарна или смесена според използваните индекси и отделни техни компоненти.

Няколко от представените за конкурса статии се занимават с политическата и предприемаческата култура в България и в други балкански страни. Голямата част от статиите и докладите могат да се разглеждат като етапи от работата по хабилизационния труд. Посветени са на изборителните системи в страните от ЕС и на Балканите, на дебата за мажоритарната система в България, на изследване на връзката между изборителна система от една страна и представителството на малцинствата, индекса за човешко развитие, демокрацията – от друга. Част от представените статии и доклади – относно иновациите, дигитализацията и Covid кризата - свидетелстват за широки интереси и чувствителност на кандидатката към съвременните предизвикателства пред социалните и политическите науки.

Сред приносите в научно-изследователската дейност на д-р Пастармаджиева бих открила изследването с емпирични методи на връзката между изборителните системи и различни аспекти от развитието на обществата, а също и най-детайлното (доколкото ми е известно) представяне на електоралното инженерство в българската научна литература. Като научно-приложен принос бих определила компетентното включване в дебата за въвеждане на мажоритарна система в България чрез представяне на редица отправни точки, които би следвало да бъдат съблюдавани при преценката за пригодността на тази система с оглед на социално-икономическото и политическо развитие на българското общество.

3. Критични забележки и препоръки

Реализираният в хабилизационния труд подход - търсене на корелации между изборителната система и различни аспекти на социалното, икономическото и политическото развитие на обществата - ми изглежда оправдан с оглед на българския дебат за мажоритарна система, защото представлява отговор, както посочва самата авторка (стр. 109-110), на някои необосновани твърдения на нейните привърженици. Що се отнася до неговата по-универсална научна стойност имам известни резерви. Наличието на статистическа зависимост (дори и силна) съвсем не означава значимо влияние на даден фактор (изборителната система) върху толкова сложен процес какъвто е развитието на едно общество, в който участват множество фактори, включително и случайни. Авторката си дава сметка за това и на много места в монографията прави съответните уговорки. Корелациите имат много слаба обяснителна сила. Единственото обяснение за статистическата връзка между относително-по-слабото развитие на някои страни и използването на мажоритарна система, до което се стига в монографията, е „изкуствено генерираните мнозинства, осигуряващи стабилност“ (стр. 172), която позволява на управляващите да се ползват от една изкуствена легитимност, без да полагат особени усилия за различни аспекти на общественото развитие. Същият феномен обаче може да осигури стабилност при преследването на съвсем различни цели, например изпълнение на непопулярни програми за модернизация, които биха подобрили някои от показателите за развитие. Затова от гледна точка на една насочена към разбирането и обяснението социална наука, по-перспективен ми се вижда един друг подход, загатнат в монографията, а именно изследване на връзката между общественото развитие и изборителните системи с оглед на различните исторически и културни контексти. Кандидатката има отлични предпоставки да реализира един такъв

подход, може би в следващи занимания, доколкото част от нейната изследователска дейност е посветена на проблемите на политическата култура.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение смятам, че д-р Даниела Пастармаджиева напълно отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ във ФИСН към ПУ „Паисий Хилендарски“ по професионално направление Политически науки (Избори избирателни системи). Не съм установила плагиатство. Оценката ми за нейната кандидатура е положителна и препоръчвам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултета по икономически и социални науки за избор на Даниела Добрева Пастармаджиева на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 3.3. Политически науки (Избори и избирателни системи).

10.08. 2021 г.

Изготвил становището:

Доц. д-р Олга Симова